

deeltelijk ongeschikt geacht tot werken, indien hij geheel of gedeeltelijk ongeschikt is geworden tot arbeid, welke overeenkomt met zijn krachten vóór het ongeval en met zijn bekwaamheden". Het is echter zeker geen gelukkig voorbeeld daarvoor; de 57-jarige loopknecht bij een apotheker was reeds geruimen tijd in die betrekking werkzaam; hoelang is ons niet bekend, daar alleen de gebruikelijke aantekening in het proces-verbaal voorkomt, dat hij langer dan een jaar dit werk verrichtte, terwijl de kans, dat hij op zijn leeftijd weer in het metselaarsvak zou terugkeeren in alle opzichten zeer gering genoemd mag worden, en zijn geschiktheid daartoe ook onafhankelijk van het verlies van één oog geleidelijk aan door zijn leeftijd zeer verminderde.

Dit zijn feiten, die bij het gebruik van dit artikel zeker meetellen, daargelaten nog, dat, indien het andere oog normaal geweest was, het feit, dat tallooze éénoogigen zonder stoornis op ladders en stellingen werken, ten zeerste mee overwogen zou moeten worden. Wij zouden overigens bijv. een 60-jarigen kantoorlooper ook niet aanmerkelijk meer invaliede achten, indien hij een pink verloor, omdat hij twintig jaren tevoren wel eens een piano in een bioscoop bespeelde, waarvoor hem dit gemis werkelijk zeer hinderlijk zou zijn.

Nu acht ik dan ook de aangehaalde zinssnede uit prof. SNELLEN's betoog in deze een zeer bijkomstige toevoeging; die door hem alleen als geringe versterking van zijn juist advies tot verhooging der invaliditeit werd ingelascht. Wat toch was in deze het geval? De behandelende oogheekundige had gemeld, dat het behouden oog emmetroop was (hoogstens $\frac{1}{2}$ D. myoop voegde hij er aan toe), dat het geen enkele afwijking vertoonde, getroffenere echter slechts visus $\frac{1}{2}$ erkende, geen correctie en met $+ 2\frac{1}{2}$ spherisch *alle letters* las. Hieruit meenden wij (ook in verband met het rapport van den agent, dat getroffenere geen stoornis van beteekenis in zijn werk van het verlies van zijn eene oog had) te mogen aannemen, dat het behouden oog praktisch normaal was en de aangegeven mindere gezichtsscherpte geen voldoende grond voor haar aannemelijkheid had.

Indien nu collega BROCX het volledige dossier nog eens had doorgelezen, zou hij naar aanleiding van het onderzoek door prof. SNELLEN, waaruit bleek, dat een lichte atrophie van den N. opticus bestond met een vrij sterke concentrische beperking van het gezichtsveld, mijn advies hebben aangetroffen, op grond hiervan geen bezwaar te opperen tegen verhooging der rente tot een naar 50 pCt. invaliditeit, die gezien deze afwijking ten volle gemotiveerd was, onafhankelijk van vroegere werkzaamheden of bekwaamheden.

Ik acht deze toelichting van belang, omdat de vrees bij mij opkwam, dat wellicht een collega zou denken, dat de belangen der getroffenere met een oogletsel wel eens niet overeenkomstig de wet worden betracht, en hiernaar toch werkelijk zooveel mogelijk wordt gestreefd, zonder krampachtig vasthouden aan tabellen, waarvan overigens de waarden in het algemeen eerder ruim dan karig toegemeten mogen worden genoemd.

Ten overvloede kan ik hieraan toevoegen, dat van de ruim 10000 oogletsels, die jaarlijks in behandeling komen, slechts een paar per duizend der getroffenere reclameert; wat in dit tijdperk, waarin overmatige berusting en bescheidenheid van den werkmán werkelijk in het algemeen niet gevreesd behoeft te worden, ook wel wat zeggen wil; deze reclames worden steeds zoo volledig mogelijk in alle richtingen onderzocht en ook door de beroepsraden voor het grootste deel ongegrond bevonden.

Amsterdam, 1 April 1920.

V. GRAVESTEN.

LEVENSVZERKERING-MAATSCHAPPIJ EN DOODSOORZAAK.

I.

Onze plicht gebiedt ons soms de oorzaak van den dood van een onzer patiënten geheim te houden. Zelfs de wetgever, die het gewoonlijk met ons beroepsgeheim niet nauw neemt, is hiervan overtuigd. Hij bepaalt toch in het artikel 1), dat ons allen zeer

1) Art. 5 der wet van 1 Juli 1865. Dit artikel staat op de arts-bul.

goed bekend is: „De geneeskundigen onderteekenen bij het overlijden van elk hunner lijdens ten behoeve van den ambtenaar van den burgerlijken stand eene verklaring van dit overlijden en doen daarbij naar hunne overtuiging, *doch met inachtneming van den door hen afgelegden eed of belofte van geheimhouding* ¹⁾, zoo nauwkeurig mogelijk opgave van de oorzaak van den dood”.

Deze zelfde overtuiging heeft de vereeniging van geneeskundige adviseurs bij Nederlandsche levensverzekering-maatschappijen. Vanwege deze vereeniging is in November 1904 door een commissie een circulaire in het licht gegeven, om Nederlandsche geneeskundigen op te wekken tot het invullen der doodsoorzaken, waarin o. a. gezegd wordt: „Zonder twijfel zijn er gevallen denkbaar, waarbij zwijgen voor den geneesheer plicht is, en in zulk een geval dient zijn stilzwijgendheid te worden geëerbiedigd” ²⁾.

Geven wij ten behoeve van levensverzekering-maatschappijen voor den één wel, en voor den ander geen verklaring van doodsoorzaak af, dan kan ons zwijgen welsprekend worden. Daarom weigeren de meeste dokters in beginsel deze aanvragen te beantwoorden. Toch hebben sommige maatschappijen in haar polisvoorwaarden nog de verraderlijke bepaling, dat de verzekerde som niet uitgekeerd behoeft te worden, wanneer de dokter geen verklaring van de doodsoorzaak afgeeft. Hij, die zulk een polis neemt, sluit dus een contract, waarbij de verplichting van één partij (de maatschappij) afhankelijk wordt gesteld van de wilsgesteldheid van een derde (een dokter), die aan beide contractanten op dat oogenblik onbekend is, en die met het contract niets uit te staan heeft. Deze onbekende derde zal op een onbekend tijdstip en een even onbekende plaats, een attest hebben af te geven, waartoe hij hoogstens gemachtigd kan zijn, maar waartoe hij zeker niet verplicht kan worden.

Deze zeer dwaze voorwaarde brengt mede, dat de uitbetaling — hetgeen voor de polisnemer toch het doel van het contract is — meestal geheel komt af te hangen van de goedheid van de maatschappij. Volgens mr. DE VRIES VAN HEYST ³⁾ vragen de maatschappijen deze verklaring om drie redenen: 1°. om tot de wetenschap te komen, of door den verzekerde bij de aanvraag onwaarachtige opgaven zijn verstrekt, of wel de een, of andere ziekte werd verzwegen, tengevolge waarvan het risico der maatschappij grooter is geworden; 2°. zal die geneeskundige verklaring dikwijls het eenige middel zijn om vermoeden op zelfmoord tot klaarheid te brengen; 3°. hebben de maatschappijen die verklaring noodig voor de opmaking harer sterfstatistiek. Wij zullen geen verklaring van doodsoorzaak meer afgeven om ten behoeve van een of andere maatschappij onwaarachtige opgaven op te sporen. Als wij zien, dat juristen ⁴⁾ onderscheid maken tusschen „zich van het leven berooven en vrijwillige zelfmoord”, tusschen „door onvoorzichtigheid zichzelf dooden en onvrijwillige zelfmoord”, begrijpen wij dat zelfmoord een geheel forensische diagnose is. Trouwens bij vermoeden hierop zal de plicht tot geheimhouding ons gewoonlijk wel duidelijk voor oogen staan. Alleen aan de statistiek kunnen wij medewerken, wanneer wij, zooals NAVIS ook zegt, de doodsoorzaak opgeven, nadat de som is uitbetaald. Tot slot een staaltje ter illustratie: In Mei 1917 werd een uitkeering door de levensverzekering „Patria” geweigerd. De patiënt was zonder geneeskundig onderzoek in de verzekering opgenomen. Ik antwoordde den adviseur, dat ik wel de opgave onder geheim wilde doen ten behoeve der statistiek, wanneer zij niet den minsten invloed meer op de uitkeering zou hebben. In December 1917 vernam ik van de familie, dat de uitkeering was geschied, nadat de zaak in handen van een advocaat was gesteld, maar ik kan mij niet herinneren, dat daarna ooit de maatschappij nog eens ten behoeve der statistiek bij mij is komen vragen naar de doodsoorzaak.

's-Gravenhage, 31 Maart 1920.

A. C. M. BEUKERS.

1) Cursiveering van mij.

2) Zie *Medisch Weekblad*, 26 November 1904.

3) *Nog iets over het geneeskundig geheim meer in 't bijzonder in verband met de levensverzekering*. Diss., Leiden 1891, bldz. 84 en volgende.

4) J. VAN SCHEVICHAVEN, *Wettelijk karakter van het contract van levensverzekering*. Diss., Amsterdam 1888, bldz. 78, 79.